

GALEB

3

LETNIK XXVI.
1979-1980

VSEBINA

Karel Širok: Ta noč je sveta noč	65
Franci Lakovič: Novo leto	65
Danilo Gorinšek: Srečenosci	66
Danilo Gorinšek: December	66
Vojan T. Arhar: Vprašanje in odgovor	67
Valentin Polanšek: Činček in konjiček	67
Nada Kraigher: Iz moje tržaške mape	68
Branko Rudolf: Papirnata ladjica	71
Vlado Firm: Osel Riko	72
Ksenija Prunk: Zlate niti	74
Zdravko Omerza: Zimska zgodba	76
Vojan T. Arhar: Antarktistan	77
Kotiček za najmlajše: Vera Poljsak:	
Umetna jelka	78
Kaj jedo živali	79
Ruska božična legenda: Babuška in trije kralji	80
Danilo Gorinšek: Novo leto	80
Zanimivosti	81
Vojan T. Arhar: Skrbnica	82
Meta Rainer: Nohtni	82
Danilo Gorinšek: Kralj Rjovislav	83
Franci Lakovič: Junaki	83
Utrinki iz sedanjosti: Vojan T. Arhar:	
Kramljanje o zvonovih	84
Sport: Ivan Furlanič - Mario Šušteršič:	
Smučarski tek	85
Angelo Cerkvenik: Obrekovalka	86
Lojze Abram: Prijetna prireditev	88
Veselo v planine: Dušan Jelinčič: Pojdimo na smučanje	89
Berta Golob: Našminkana	90
Novosti na knjižni polici: Marij Čuk:	
Narisanke za najmlajše	91
Zapojmo veselo: Janez Bitenc: Zimska	92
Neža Maurer: Pajek	92
Šolarji pišejo	93
Urednikova beležnica	94
Za bistre glave	95
Za spretne roke: Vera Poljsak: Angelček	
3. stran platnic	

**LETNIK XXVI.
DECEMBER 1979
ŠTEVILKA 3**

Mesečnik (8 številk)

Izdaja:

Glavni in odgovorni urednik:
Lojze Abram

Uredništvo in uprava:
Ul. G. Amendola 12
34134 Trst - Tel. 415534

Tisk: **Graphart, Trst - Tel. 772151**

Naslovna stran:
Jerica Zapušek, 2. r. OŠ
»Josip Ribičić« - SV. JAKOB

Posamezna številka:
700 lir

Letna naročnina:
4.000 lir

Galeb je registriran na sodišču v Trstu pod štev. 158 od 3.5.1954

Galeb je včlanjen v zvezo periodičnega tiska USPI (Un. Stampa Periodica Italiana)

Karel Širok

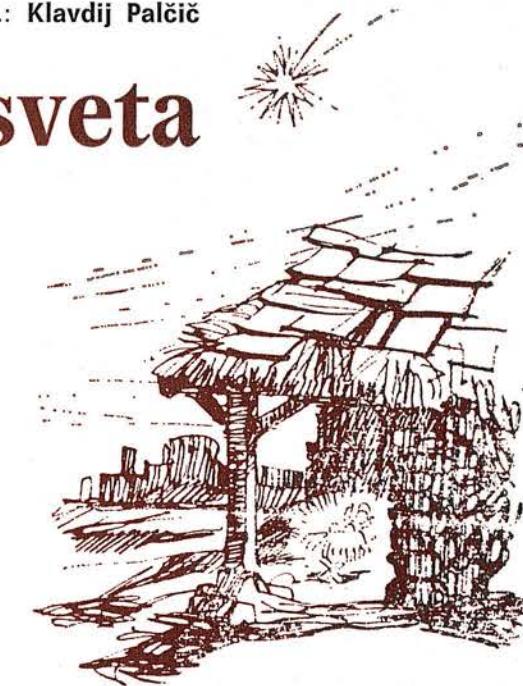
Ilustr.: Klavdij Palčič

Ta noč je sveta noč

Ta noč je polna čuda,
ta noč je sveta noč,
hudoba izgubila
je danes svojo moč.

Na nebu nova zvezda,
poglejte, plameni,
prelepo dete v jaslih
na slamici leži.

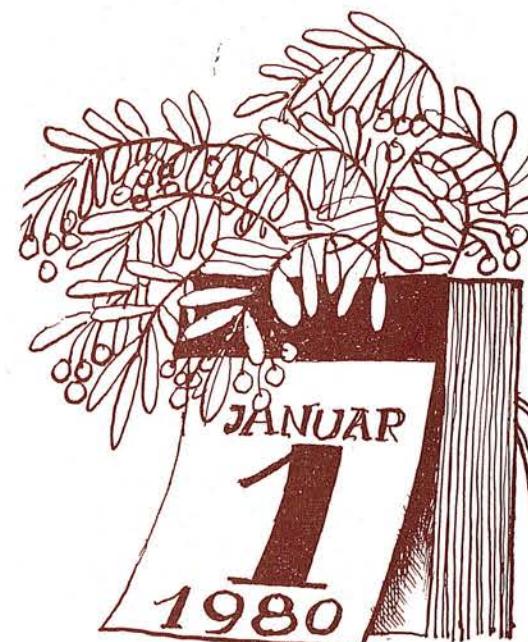
Zatone svetla zvezda,
še danes pojde v kraj,
a luč prižgana v hlevcu,
ostane vekomaj.

Franci Lakovič

Ilustr.: Marjanca Jemec Božič

NOVO LETO

To so dnevi, ki hitijo,
neizhojena še gaz
in trenutki, ki se zdijo,
da je v njih utonil čas.

To naposled je vse tisto,
kar najlepšega je v nas,
ko prav vsako misel čisto
radi rečemo na glas.

Srečenosci

Bila sta dva fantiča, prvi pameten, drugi pa vraževeren kar se le dá. Na večer pred Novim letom je rekel vraževerni pametnemu: »Drugo leto bom srečen, da še nikoli tako: sem slišal, da podkev, pujsek in dimnikar prineso srečo za vse leto, če jih srečaš na Novega leta dan zjutraj. Še danes bom pribil podkev na naš hišni prag, lončenega pujska, kamor mečem prihranjeni denar, bom jutri vtaknil kar v žep, nato pa pojdem na cesto — nemara zagledam še kje dimnikarja!«

Pametni je poučil vraževernega: »Bodi pameten in ne pričakuj, da te osrečijo podkve, pujski in dimnikarji! Rajši zavihaj rokave, pljuni v ruke in si ustvari svojo srečo sam!«

Vraževerni pa je samo zaničljivo zamahnil z roko in storil, kar je bil napovedal. Pribil je veliko in težko podkev na hišni prag, vtaknil lončenega pujska v hlačni žep, nato pa jo je ob Novem letu zjutraj mahnil na cesto...

Res je tam videl prihajati dimnikarja...

»Joj, kakšna nezaslišana sreča, kdo bi se le česa takega nadejal!

Zdaj bom vesel, zdrav in srečen vse leto!« se je razveselil in pohitel sporočat veselo novico domaćim.

Toda sreča se mu je izmuznila še tisti hip: na pragu se je spotaknil ob podkev in telebnil tako nesrečno, da se mu je lončeni pujsek v žepu zdobil na sto koščkov. Tudi roka mu ni ostala preveč cela. Moral je v bolnico. Tam so mu jo dali v mavec...

Poslej pa ni več veroval v srečenosce.

Danilo Gorinšek

DECEMBER

Snežinke belo odejo stkejo,
nad zemljo vso jo razprostrejo,
da je pozimi ne mrazí,
ko do pomladi sladko spi...

Vprašanje in odgovor

Valentin Polanšek

Činček in konjiček

Spet sneži, pa le kako!
Se obeta zgodnja zima.
Činček zdaj koj v hiši bo,
leseni mu konjiček kima.

Kaj si Činček pač želi?
Naj visoko nas zapade,
da s konjičkom poleti
čez osrenjene ograde!

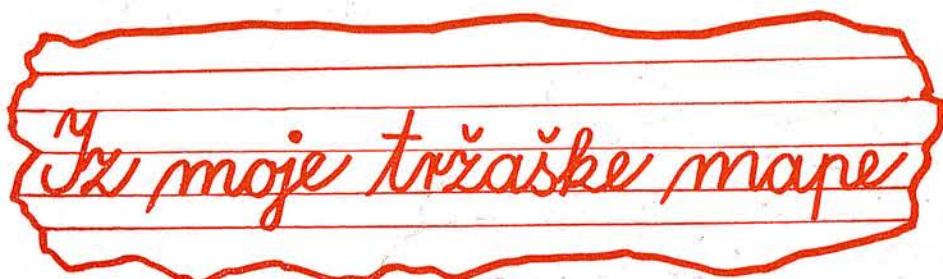
Dnevi zdaj pri peči spe,
toplo naj bo za počitek,
nihče rad zdaj ven ne gre,
Činček ne in ne konjiček.

Zimsko sonce krmežljavo,
bledo, mrzlo in brljavo,
kratek dan je, dolga noč,
kam odšla je tvoja moč?

Zdaj utrujeno počivam,
za oblaki glavo skrivam,
ko bom takšno kot nekdaj,
vroče vrnem se nazaj!

Ilustr.: Jelka Reichman

Papačijeva vzgoja

In tu smo. Iz tržaške mape smo pobrali in zapisali domala vse, čeprav se nismo držali pravega reda. Zunaj je še sijalo vroče poletno sonce, mi pa smo govorili o Miklavžu, ki očara in razočara. Pa kdo bi nam zameril? Ko se človek loti pripovedovanja, se mu naenkrat odpro vse daljave in širjave in v njih izginjajo letni časi — pa tudi prostor in čas. V pripovedkah, posebno v živih, je vedno prav vse mogoče.

Vse pa ne! boste nemara rekli. Tako dolgo že pripoveduješ o svoji mladosti, pa ste vsi trije enako majčkeni kakor skraj. To je več kot čudno! Kaj otroci v Trstu ne rastejo? Se ne razvijajo?

Če me boste tako prekinili, boste seveda imeli svoj prav, jaz pa svojega. V življenju ima vselej vsakdo svoj prav. S tem se tudi potrjuje lepotičnost in zmeda neenotnosti. A to bo za vas še pretežko. Povedala vam bom malo bolj po domače.

Priznam, da tudi mi trije, ki smo preživeli svojo mladost v Trstu, smo imeli iz leta v leto dni več. Mojemu spominu pa se prav nikamor ne mu-

di. Taka je ta reč. Prav nikamor! Zajak mama nam je umrla, ko smo bili še na pol otroci in papači nas je preselil v Jugoslavijo... Ne, ne v Slovenijo, naravnost v Jugoslavijo! Za nas Tržačane namreč vse, kar je segalo čez državno mejo, je bila Jugoslavija.

Tako. Imam torej razlog, da se držim le tistega časa, ko smo še vsi bili živi in zdravi, mar ne?

In poredni, boste dodali.

Tudi to.

Le čakaj, grozimo drug drugemu, bom že papačiju povedal, kako si porezen!

To ni lepo, pravi papači, tožiti je grdo! Kdor toži, začenja rasti navzdol in naravnost v tla... tam na tleh je potem kot velika, razmazana packa, po kateri vsakdo stopa, in...

Zakaj pa?

Zaradi tega, ker človek, ki raste prirodno v višino, mora tudi ostati pokonci mož: popolnoma pošten in čist znotraj in zunaj. Če tožari, če se grdo obnaša, če je umazan... Poglej, kakšne roke imaš spet! Marš k vodovodni pipi, packa!

Tečeš k pipi, si umiješ kremljine in pritečeš nazaj.

Kako me boš pa zdaj znotraj pogledal? vprašaš in v očeh se ti kreše od pritajenega smeha.

Papači pa resno: takole, v oči me poglej! V očeh stoji zapisano, ali si znotraj čist ali nekaj prikrivaš. Kdor iznika oči, kadar govorí... ta nekaj skriva! Skrivati pa ni lepo!

Kaj pa pirati, ki skrivajo zaklade... še veš, Nino, se še spominjaš tiste knjige, ki nam jo je Pino posodil...

Čenča, me prekine papači, ne čenčaj! Povej kratko in jedrnato, kar imaš povedati!

Ona je ženska, me opravičuje Nino, vse ženske...

Nič ženska moški, tu ni razlik! prekinja papači. Ljudje, dokler se ne naučimo pametno govoriti, če se sededa! vedno čenčamo.

Kaj pa se pravi enčati, kaj je to?

Imeti polna usta besed in jih ne znati izbirati. No, zdaj pa le nadaljuj! Kaj si hotela s svojimi pirati?

Pirati, začenjam previdno in sproti brišem odvišne besede, pirati

skrivajo zaklade, da bi z njimi pomagali revnim ljudem.

Kakšni pirati, odmahne papači, ti misliš na viteze potepuhe, mar ne?

I Cavalieri Erranti seveda, se spomni Nino knjige s podobami, ki nama jo je večkrat prebiral. Še veš... altolá-stoj! se je razlegel glas viteza potepuha v gozdu na vrhu klanca...

Na Ravberkomandi? se vmeša Ilo. Prav tam, kamor nas je peljal stric Pepe iz Postojne? In prav ponoči? Opolnoči?

V mraku. A najbrž ne na Ravberkomandi. Vitezi potepuhi niso potrebovali komande, oni so sami odločali. Preprosto so zakričali altolá-stoj! in že je kočijaž poštneega voza nategnil vajeti in odprl usta od presenečenja...

In potem?

Potem so morali potniki izstopiti in izročiti vitezom dragulje, zlato in dragocenosti.

In kam so vitezi šli z dragulji?

Vidva sta pa res vse pozabila, pravi Nino nejevoljno, tudi slik se več ne spominjata? Niti tiste na ovitku ne?

Oh, tiste se seveda spominjava! V levem je bil narisan vitez potepuh, ki je bil skoraj na las podoben našemu papačiju. Močan, a ne debel, gostih, temnih las, s košatimi brki, ali tudi brez njih... Stoji tam v levem kotu in prav vidi se, kako kriči — altolá-sto! In sredi podobe je poštna kočija, kočijaž zadržuje razdražene konje, skozi okna pa gledajo prestrašeni potniki.

Ilo se tudi spominja, da je vitez potepuh nosil svoje zaklade v neko votljino. Tam jih je skrival.

Zdaj pa povej, papači, ali so tudi vitezi potepuh pobešali oči, kadar so govorili z ljudmi? Saj si rekel, da skrivati ni lepo!

Saj vitezi potepuhi niso ničesar skrivali zase! odvrne papači in nas po vrsti ošvrkne s temnim pogledom. Oni so hranili zaklade na varnem, da bi jih pozneje porazdelili med revne ljudi. Ali tega res ne razumete? Samo takrat, kadar človek jemlje skrivaj zase, ni lepo niti višteko!

Kaj pa če si kdo skrivaj samo izposodi? vprašam, ne da bi kogarkoli pogledala.

Tega papači ne razume. Povej primer, reče.

Čakaj, me prehitil Nino, sam bom pojasnil. Recimo, da si nekdo izposodi skrivaj moje barvice!

Eno samo sem si vzela, ugovarjam, rabila sem jo!

To ni viteško! pribije papači. Treba je vprašati!

Pa saj mi jo je Nino dal že prej, za zmeraj mi jo je dal, potem pa mi jo je vzel nazaj. Misliš, da je to viteško? Pa še nona pravi, da »chi che dá chi che ciol, ghe va la bacia sotto el cuor«, da kdor daje in znova jemlje, temu kača v srcu dremlje...

Oh, nehaj že s tem! Nino je zares hud. Saj sem si tudi sam tisto bar-

vico le nazaj izposodil, sicer pa ná, ná, tu jo imaš!

Zdaj je nočem več, je že vsa izrabljena, kar imej jo!

Mir, otroci, kdo bo vas poslušal, mir!

Jaz pa ju rad poslušam, se oglasi Ilo, poslušam ju, potem pa se jima znotraj smejam. Vedno me spravlja ta v smeh!

Kako znotraj? Nino brž našpiči ušesa, da mu uhlji drgetajo. Samo Nino izmed nas treh zna migati z ušesi. Kako mu to uspe, tega še sam ne ve, ampak on zna. Vsi otroci mu zavidajo to spretnost, ne le midva z Ilom.

Kako znotraj? se torej čudi in zamiga z ušesi v napetem pričakovanju na odgovor. Kaki to misliš — znotraj? Ilo pa je trmast kakor kraška mula. Ne povem kako, odvrne suho. Če si ti izposojaš naprej in nazaj, se tudi sam lahko smejam zunaj in znotraj. Pa naj papači pove, če ni res!

Papači je v zadregi. Njegova avtoreta visi samo še na tanki nitki...

Kaj je danes s temi otroki, razmišlja, le kaj jih je spet obsedlo?

In medtem ko se dela, da išče cigarete, ko se ozira na vse strani, češ, le kam sem jih za vraga vtaknil? nas skrivaj opazuje s prodirnim pogledom.

V žepih poglej!

Papači brska po žepih. Pretakne tega in onega, zunanjega in notranjega... Potem zaokroži z očmi po sobi — vse kote pretakne. Nemara, mrmra sam zase, sem jih odložil... in naenkrat nas vse tri zavrti in iskanje, da se hkrati veselo zapodimo ne le po vseh kotih, pač pa po vsem stanovanju, da bi poiskali in našli cigarete, ki naj rešijo papačijevo ogroženo avtoriteteto...

(Dalje)

Branko Rudolf
Ilustr.: Robert Hlavaty

PAPIRNATA LADJICA

Iz papirja ladjica
v čisti vodi plava.
Puhesto peresce v njej.
Lepa je zastava!

V potok bi jo spustil rad?
Saj — to je mogoče!
V reko, v morje in naprej
plava, kamor hoče!

Le poglejmo Afriko,
lepe kraje tuje,
jadrajmo v Avstralijo
v lov na kenguruje?

V staro, vročo Indijo,
v džungle do Malajske;
blišč na morju kaže pot
do bregov Kitajske.

Pa Japonska pisana
— veter dalje piše —
onstran je Amerika,
v njej visoke hiše.

Kjer je voda, tam je pot,
tu nikjer ni meje.
Plavaj, drzna ladjica,
kamor veter veje!

V palmah pa se čudijo
opice, ker ladja
s puhesto zastavico
kamor koli jadra.

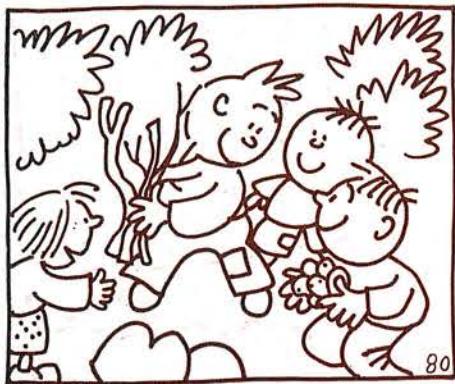
Potok zgrabi ladjico,
hudi so valovi.
Tok jo nosi kar naprej,
strmi so bregovi!

Plava, plava ladjica
bela, iz papirja.
Franček z dolgo palico
za njo ob bregu dirja!

VESELE BOŽIČNE PRAZNIKE IN
SREČNO TER USPEHOV POLNO NO-
VO LETO 1980 VSEM ŠOLARJEM,
STARŠEM, UČITELJEM IN SODE-
LAVCEM

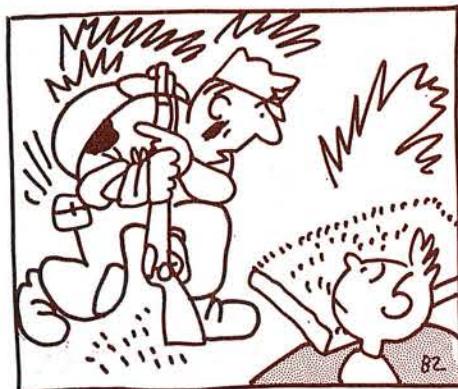
ŽELI GALEB

80. Skrivališče je bilo tako gosto poraščeno, da so zanj vedeli le otroci. Tu so se igrali tiho, ker so se prek in počez podile patrolje. V vasi se otroci niso mogli igrati. Še slovensko si niso upali govoriti. V mrazu gozdu, v svoji jazbini, pa so bili brezskrbni. Poglavar je bil Štefek, bister in vseh muh poln fantič. Po igri so bili zadihani in sklenili so zakuriti ogenj, da bi se pogreli in si spekli nekaj surovega krompirja, ki ga je Jure našel na njivi.

81. Nabrali so nekaj češarkov in Štefek je bil že na tem, da zakuri ogenj, ko je dalje pred njimi počilo. Skočili so na noge in s strahom prisluhnili. Preplašeno so strmeli v dolino pod seboj. Tedaj je pričelo pokati tudi v gozdu. »Fašisti!« je vzliknil Štefek, ki si je prvi opomogel od strahu, »brž se skrijmo!« Otroci so v trenutku premaknili leseni, z mahom obložen pokrov in drug za drugim smuknili v skrivališče. Štefek je bil zadnji.

82. Še preden je zdrknil v jamo, je v grmovju zalomastilo. Strah ima velike oči in Štefek je že mislil, da ga drži medved za pete. Ne, ni bil medved. Pred njim je stal razpraskan in okrvavljen partizan. Partizanski borec se je skušal nasmehniti. Sklonil se je in zašepetal. »Fašisti in Nemci so nas napadli, fantek. Komaj smo se otepli zasede. Še nekaj nas je. Love nas. Kmalu bodo tu.« Štefek je tedaj spoznal, da mora borcu takoj pomagati.

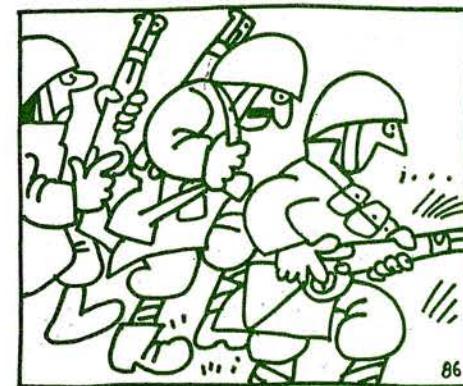
83. »Brž v jazbino!« je šepnil in že rinil partizana v skrivališče. Borec je bil visok in močan in je šlo vse le s težavo. Ko so v temni jami izginila še partizanova glava, je Štefek previdno založil vratca. Upal je, da ni ostalo za njima prav nič sledov. Če nimajo psa, jih prav gotovo ne bodo odkrili. Pazljivo je popravil mah in še vse prelepel s pogledom. Bil je pameten in bister fantič. Na vse je mislil.

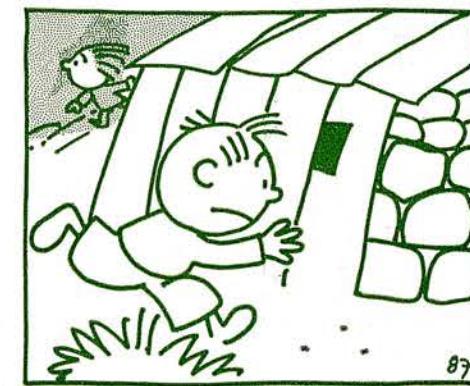
84. Sam ni zlezel v jamo. Stekel je, kar so ga nosile noge po strmini navzdol proti vasi. Ni iskal stezic, ne, najgostejše grmovje je bilo bolj varno. Po okolici so še vedno pokali streli. Samo da ga ne dobe v roke vojaki! Slišal je, kako mu je bilo srce, in sapo je tudi že lovil. Prav danes so se morali namentiti na igranje na goro. Prav je bilo, kako bi sicer pomagali partizanu.

85. Streljanje je ponehalo. V temni jami, kjer je bilo moč videti le iskrenje otroških oči, je bilo še vedno vse tiho. Otroci so bili prestrašeni. Vedno bolj so se stiskali k utrujenemu partizanskemu borcu. Enega od malčkov je držal okoli ramen. Ni vedel koga. Šepetal je: »Otroci, le tiho, ne najdejo nas. Se jaz vas ne bi, čeprav poznam vsako ped te gore.«

86. Nad skrivališčem so tedaj zatopotali težki vojaški koraki. Sovražnik je preiskoval okolico. Skrit partizan je dal prst na usta in otroci so ga razumeli. Topot vojaških korakov se je počasi oddaljeval. Jure se je prvi opogumil. Previdno se je splazil k vhodu in prisluhnil. Bilo je vse tiho in mirno. Odpril je pokrov in otroci so prilezli na svetlo. Za njimi se je zrinil še partizan. Nasmehnil se jim je. »Hvala vam, otroci!« in že je izginil v mrak.

87. Otroci so se spogledali. In kaj sedaj? Pozno je že bilo, kaj bo doma? Bo pela šiba? Povedali bodo, kako je bilo. Brž so pobrali šila in kopita in se razleteli po hribu kot vrabci po prosu. Na streljanje niti pomisili niso več. Vse je bilo že pozabljeno. Z več strani so pritekli v vas in kot mačke smuknili vsak v svoj dom. Prav nič hudega jih ni čakalo doma. Štefek je že obvestil vse starše, zakaj jih tako dolgo ni bilo domov. (Dalje)

ZLATE NITI

Oj, december, mesec najlepših otroških spominov!

Že od malih nog me je v času, ko se je bližal Božič, prevzela tiha sreča, polna pričakovanja, da se bo zgodilo nekaj lepega. Tudi v našem domu je postal vse nekam lepo in praznično in mama je hodila po hiši s skrivnostnim obrazom.

V dolgih večerih smo v kuhinji trli orehe za potice in jih izbirali. Okoli voglov je žalostno zavijala burja, se zaletavala v okna, da so šipe žvenketale, sunkotivo stresala vrata in žvižgala zdaj na temnem dvorišču, zdaj je žalostno jokala v dimniku. Včasih je popolnoma utihnila in se prihulila neznanokam. Kanarček v kletki je v sanjah zacvrkulal. Morda je sanjal, da sliši ptiče zbole svojih zlatorumenih tovarišev v svoji pravdavi domovini na Kanarskih otokih. A cvrčala so le jabolka, ki so se pekla na ognjišču in širila prijeten vonj.

Tri dni pred Božičem smo postavili jaslice. Bilo je, kakor da je bil pričaran v naš dom košček Gorenjske, tiste Gorenjske, ki sem jo poznala z letovanja. Kaj vse je pomenila Gorenjska tržaškemu otoku, ki je bil zaprt med stene v mračno stanovanje sredi mesta, s sivimi, po smeteh zaudarjajočimi dvorišči na zadnji strani, z dolgo, pusto ulico spredaj, kateri je dajal nekaj barve le za plahto velik košček sinjega morja na koncu ulice! Morje sem pa videla le, če sem se na balkonu vzpela na prste.

Morje je bilo zame zelo mikavno in polno zanimivosti. Tam so domo-

vale gibčne srebrne ribe in ribice, pošastni morski klobuki iz vijoličasto obrobljenega sluza in ljubke rakovice, ki jim pravite »mažinete«. A kaj, ko nisem smela preblizu morja, da ne bi omahnila vanj. Pomoli in ceste ob morju imajo strme, zidane bregove in ni mi bilo dovoljeno, igrati se po stopničkah, ki vodijo z brega k morju. Gorje otroški nožici, če bi stopila na sluzaste stopnice, porasle z mahom. A meni, kot vsakemu otroku, je bilo največ vredno tisto, kar sem mogla prijeti, s čimer sem se mogla igrati, kar sem lahko odnesla s seboj domov. V ljudskem vrtu in

po vrtovih Sv. Andreja so bile sicer grede in trate; a bile so ograjene. Gorje, če sem stopila na trato in me je ugledal mrkogledi in brkati pazišnik. Pazniki po vrtovih so menda po vsem svetu mrkogledi in brkati! V Trstu torej nisem smela čofotati po morju, ne stopati na zeleno trato, da bi utrgala regratovo lučko.

Na Gorenjskem pa so bili neograjeni travniki, plitve, prijazne vodice in gaji, polni že znanih in vedno novih zakladov: rož, ptic, metuljev, zlatih mimic, pikapolonic, gob, jagod, želoda in lešnikov, belih kamenčkov in polžjih hišic, s katerimi sem se lahko igrala in jih odnašala domov. Gorenjska je pomenila torej zame pravi paradiž!

In košček tega zelenega paradiža, polnega zanimivosti, ki sem jih tudi lahko prijela in pobožala, se je pred Božičem znašel v kotu sobe. Zelen, mahovit grič, podoben Višelnici na Gorenjskem, je zrasel v kotu in po njem so stali pestrobarvni papirnatni pastirci in ovce. Zame niso bili papirnati, ampak živi. Imeli so vsak svoje ime. Prvi je bil Tonček, drugi Matevžek, tretji Tinček, četrти Andrejček, kakor otroci, s katerimi sem se igrala poleti na Gorenjskem. Tudi vsako pozamezno ovco in jagnje sem poznala kakor pastir svojo čredo. Ob vznožju griča pa je bila pogreznjena v mah umivalna skleda, polna vode, dno je imela pokrito z belimi kamenčki. Jaz nisem videla oškrbljenega emajla, videla sem le jezero, obrobljeno z belim prodom in zelenimi travniki. In Betlehem se mi je zdel kakor Gorje nad Blejskim jezerom. In pogovarjala sem se s trobentajočimi angelci, s pastirci, Marijo in Jožefom ter božala dete v jaslicah, oslička in volička.

In potem so se pričele goditi čudne reči, še preden je zadišalo sladko po poticah in trpko po kadilu, še pre-

den je prišel čudežev polni božični večer. Kar preko noči se je pojavit na mahu nov pastirček in prav tako čez noč so se znašle v jezeru sredi jaslic zlate, sem in tja švigajoče ribice. Neko drugo jutro je plaval po jezeru snežnobel labodek iz krhke, prosojne snovi, ki se je premikal po gladini, kakor da bi ga gnala nevidna sapa. Bila sem uverjena, da je prispašal ta presenečenja božični angelček.

V jutru tretjega dne pred božičnim večerom pa so se vlekle zlate niti od okna do kota pri jaslicah in tam je ležala z zlatimi nitmi prepletena smrekova vejica. Ponoči mi jo je bil poslal Božiček kot vzorec smreke, ki mi jo je namenil za božični večer. Gotovo je bila z Gorenjske! Morda prav s tistega rovta pod Pokljuko, kamor sem hodila v juliju grabiti seno in delat napoto koscem in grabljicam. Da, zlate niti bi bile gotovo pokazale sled tja goril na Gorenjsko, ko bi bila šla za njimi.

Minila so srečna otroška leta. Danes ni več vejice, ne smreke o Božiču; še so zlate niti, še vodijo od doma, da, prav od mojega srca do smrečice v zasneženem rovtu.

Zimska zgodba

Moj dedek je bil doma na Kočevskem. Rad je igral na citre. Ko je bil še mlajši, je večkrat igral na bas.

Kadar je bil dobre volje, mi je pričeval pravljice in razne zgodbe, katerih se še danes rad spominjam. Najbolj mi je ostalo v spominu njegovo doživetje z volkom.

Bilo je pozimi. Polja in gozd je prekrivala debela snežna odeja. Noč je bila zelo mrzla. Njeno tišino je motilo le škripanje snega pod čevlji dedka in njegovega brata. Vračala sta se z neke veselice, kjer sta igrala do pozne noči. Pot jima je razsvetljevala luna. Brat je nosil pod pazduhu svoj klarinet spravljen v škatli:

dedek pa svoj bas, dobro ovit v plateni vreči.

Nenadoma sta se oba ustavila kakor na povelje. Je zavijal volk? Napeto sta prisluhnila. In zopet je napolnilo tiko zimsko noč grozeče zavijanje volka. Dedka in njegovega brata je spreletaval srh od strahu, kajti tuljenje se jima je bližalo. Kmalu sta zagledala volka na griču nedaleč od njune poti. Pospešila sta korake. Volk jima je sledil.

»Teciva, teciva!« je zaklical dedkov brat.

»To naju ne bo rešilo,« mu je odvrnil dedek. »Ne bi mogla teči dovolj hitro, da bi mu ušla.«

»Zleziva na drevo,« je predlagal brat.

»Za to sva preveč oblečena.«

»Lahko bi vrgla na volka klarinet in ga udarila z basom po glavi. S tem bi ga prestrašila, bi zbežal.«

»Ne, ne,« je rekel dedek skozi zobe. »Nočem razbiti svojega basa.«

Volk se jima je prihrljeno približeval. Oči so se mu zlobno iskrile. Bil je zadnji čas, da nekaj storita. Brat je v svojo obrambo dvignil škatlo s klarinetom, dedek pa je potegnil iz vreče svoj bas in lok. Pritisnil je bas k svoji nogi in krepko potegnil z lokom po strunah. V nočno

tišino je zadonel močan glas basa. Volk je trznil, se nenadoma ustavil, se obrnil in zbežal v noč.

Dedek je spravil svoj bas v vrečo, potem sta šla z bratom naprej. Srečno sta prispeala tisto noč domov.

Ko je dedek skončal svojo zgodbo, je navadno še smehljaje se priponmil, da volkovom ne bo več igrал, ker se ne razumejo na glasbo.

Vojan Tihomir Arhar

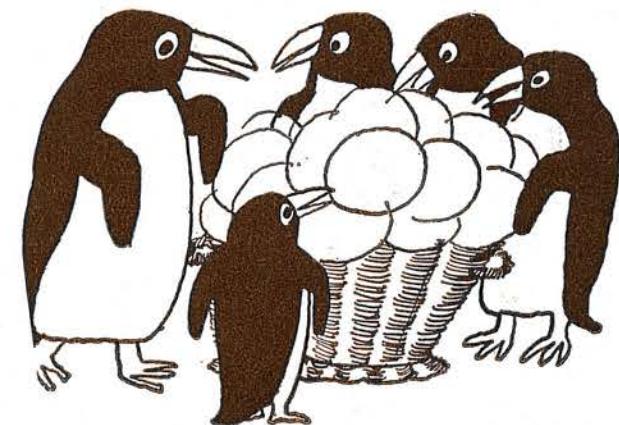
Ilustr.: Marjanca Jemec Božič

Antarktistan

Kje doma je sladoled?

Kjer pod snegom škriplje led.

Za goró je ocean,
za vodó Antarktistan,
tam pingvini noč in dan
iz pehárjev, loncev, skled,
ližejo le — sladoled!

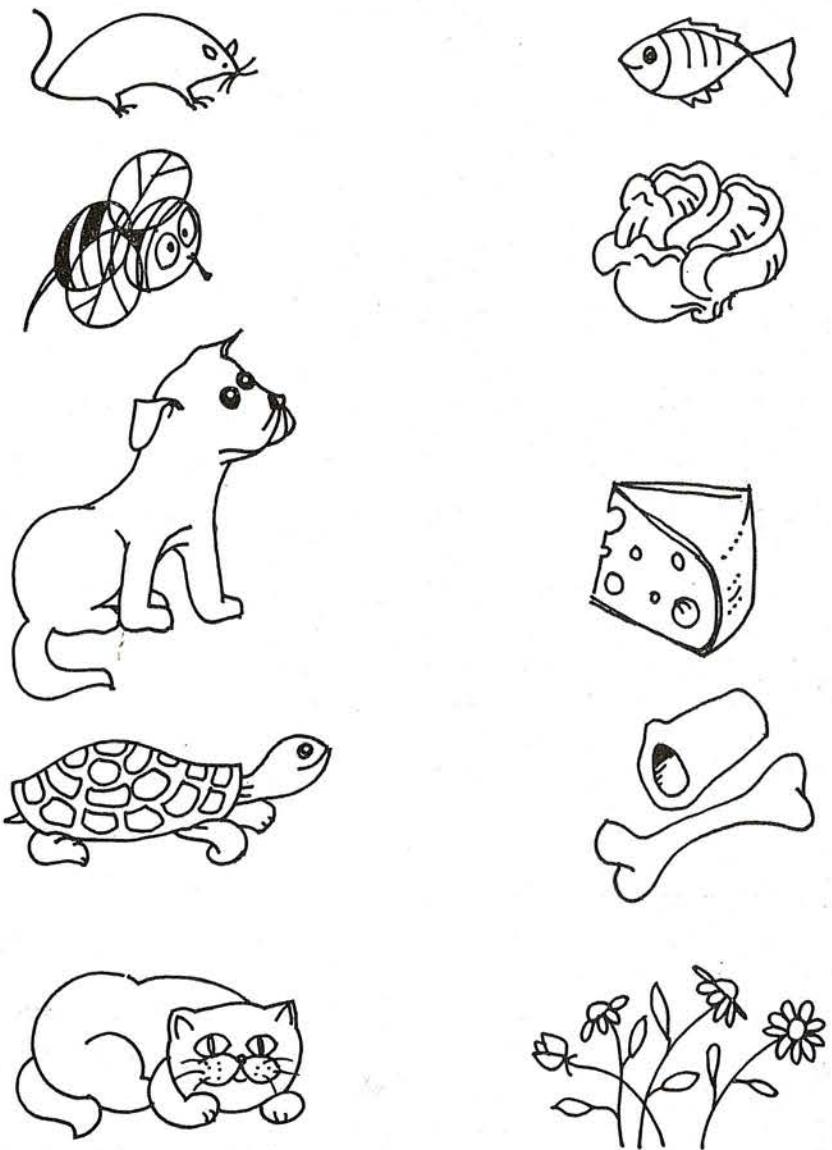
kotiček
za
najmlajše

Vera Poljšak
Ilustr.: Magda Tavčar

za
najmlajše
UMETNA
ZA BOŽIČ JE KUPIL
UMETNO IN STA POISKALA
Z BOŽIČNIMI NA STA OBESILA,
IN SREBRNE TUDI UMETNA JE
LEPA!

Kaj jedo živali

DAJ VSAKI ŽIVALI NJENO NAJLJUBŠO HRANO
IN JIH POTEM POBARVAJ

Babuška in trije kralji

Pred davnim je stala hišica čisto sama sredi travnikov in polj. Tam je stanovala stara babuška. Nekega zimskega dne je ostromela: prišli so trije beli konji, ki so vlekli sani, na saneh pa so sedeli trije možje, vsak s krono na glavi.

»Ne boj se«, so rekli babuški, »sledili smo svetli zvezdi in iščemo kraj, kjer se je rodilo sveto dete.«

In odpeljali so se v zimski gozd.

Zdaj babuška ni več našla miru in kar naslednji dan je šla na pot. V torbi je nosila nekaj majhnih daril, ki jih je našla v svoji uti.

Tako je potovala od vasi do vasi, a povsod je zaman povpraševala:

»Ali poznate pot, ki vodi k svetu detetu?«

In babuška je gazila dalje po zasneženi deželi.

Pot pa so dolge v tej deželi in nihče ne ve, če je kdaj našla dete.

Ljudje pripovedujejo, da še danes neka starka hodi po ulicah in cestah. Pogleda v izbe in včasih najdejo otroci naslednji dan majhno darilo v oknu, le nekaj sladkorčkov ali preprosto igračo.

Stara babuška je v temi šla mimo njihove hiše.

Danilo Gorinšek

Novo leto

Staro leto, trudno leto,
za vse čase z njim je kraj,
novo leto, mlado leto —
kar želite — vse vam daj!

2. BOŽIČNI ČAS V GORICI - Ponoči je novo-goriško darilo še bolj pravljično.

1. BOŽIČNI ČAS V GORICI - Visoka novoletna jelka, s katero Nova Gorica vsako leto vošči veselje praznike starci Gorici.

4. BOŽIČNI ČAS V GORICI - Tudi Gosposka ulica (via Carducci) spremeni svoj vsakdanji videz.

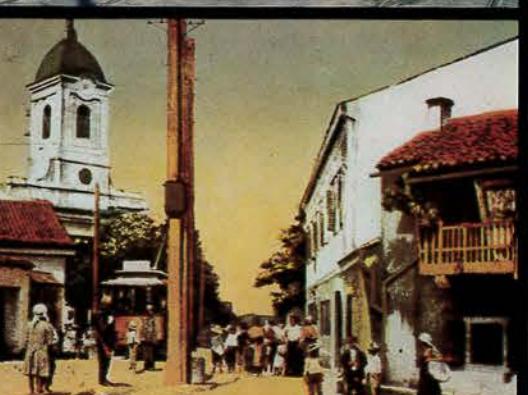
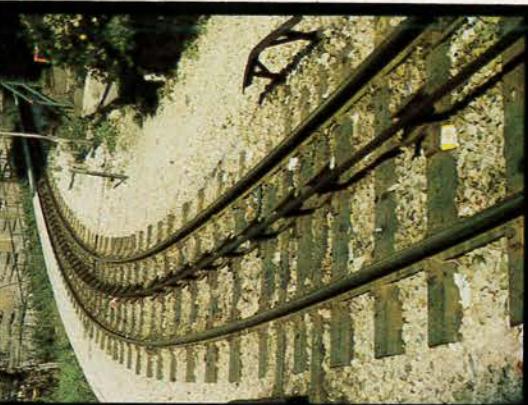
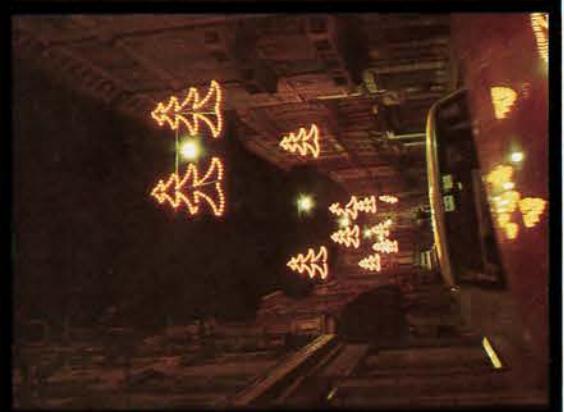
3. BOŽIČNI ČAS V GORICI - Glavni goriški korzo v božičnem času.

6. BOŽIČNI ČAS V GORICI - Bogato okrašeno izložbeno okno.

5. BOŽIČNI ČAS V GORICI - Trgovine tekmujejo med seboj in olepšajo izložbe.

8. BOŽIČNI ČAS V GORICI - V meglenih nočeh se goriške ulice zavijejo v sanje.

7. BOŽIČNI ČAS V GORICI - Raštel še bolj poudari v tem času svoj značaj najstarejše goriške ulice.

2. OPENSKI TRAMVAJ - Od spodnje do zgornej Škorklje je proga najbolj strma. Do leta 1935 se je tramvaj po strmini vzpenjal s pomočjo zobčanika. Po novem priklopijo tu openskemu tramvaju vlečni voz, ki je prvezan na debelo jekleno vrv - funikular. Vrv potegne tramvaj do vrha strmine. Na sliki: jeklena vrv - funikular sredi tračnic.

4. OPENSKI TRAMVAJ - Progo so začeli graditi leta 1901. Slavnostna otvoritev električne cestne železnice je bila 10. septembra 1902. Za Opence je bil tisti dan velik praznik. Postaji na Opčinah in v Trstu sta bili okrašeni in ravno tako tudi tramvaj. Na sliki: postaja openskega tramvaja na Opčinah.

6. OPENSKI TRAMVAJ - Prve tramvaje so izdelali v Gradcu. Do Sežane so jih pripeljali z vlakom, do Opčin pa z volovsko vprego. Prvi vagon je bil že sestavljen, ostalih pet so poslali po kosih in so jih sestavili na Opčinah. Leta 1910 so tramvaje predelani in jim vstavili vrata in okna. Današnje tramvaje so zgradili v Milianu. Na sliki: tramvajska remiza na Opčinah.

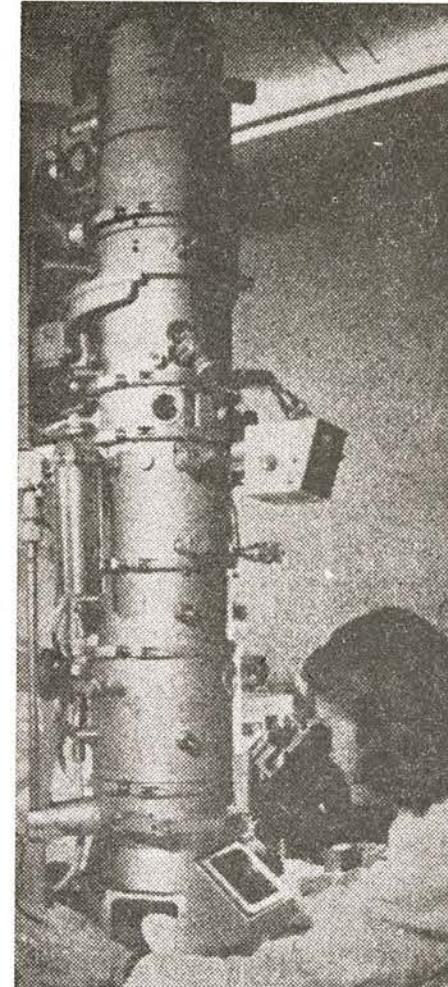
8. OPENSKI TRAMVAJ - Leta 1906 so progo podaljšali do nove openske železniške postaje. Toda leta 1938 so ta podaljšek ukinili in tračnice odstranili. Na sliki: stari openski tramvaj pred opensko cerkvijo leta 1908.

1. OPENSKI TRAMVAJ - Cestna električna železnica Trst - Opčine se v razmeroma kratki razdalji naglo povzpne po strmem bregu iz tržaške kotline na Kras. Na sliki: openski tramvaj s priključenim vlečnim vozom.

3. OPENSKI TRAMVAJ - Prav zaradi teh nenačudnih naprav, je openski tramvaj svojevrstna cestna železnica, ki je daleč naokoli znana, kot turistična zanimivost. Proga je dolga 5.157 metrov in se povzne 316 metrov visoko. Na sliki: vlečni voz.

5. OPENSKI TRAMVAJ - Stroške za gradnjo proge in nakup tramvajev je krila delniška družba. Zato ji je tržaška občina dovolila, da sme upravljati progo za dobo 50 let. Kasneje so pogodbo podaljšali še za deset let. Leta 1961 je openska cestna železnica prešla v last tržaške občine. Na sliki: postaja openskega tramvaja na Oberdankovem trgu v Trstu.

7. OPENSKI TRAMVAJ - 10. oktobra 1902 se je zgodila prva hujša nesreča. Tramvajski voz št. 2 je v Škorklji zdrsnil po strmini, iztiril in se zaletel v vogal hiše. Uslužbenici in večina potnikov so pravocasno izkočili, dvema pa ni uspelo in sta se pri trčenju poškodovala. To premetno nesrečo opeva pesem »Tramvaj uopenski«. Na sliki: potniki v openskem tramvaju.

SUPER MIKROSKOP — Odkar je človek s pomočjo mikroskopa začel odkrivati najrazličnejše skrivnosti, ki so prostim očem nevidne, si je prizadeval, da bi še globlje

prodrl v zagonetni svet mikroorganizmov. Trudil se je in izpopolnjeval mikroskope, s pomočjo katerih je lahko odkril novo bakterije in viruse. V Nemčiji so pred kratkim izdelali mikroskop, ki ga vidite na sliki. Ta zapletena naprava poveča vse nevidne skrivnosti kar dvesto tisočkrat.

NENASITNA KADILCA — Kljub temu, da zdravniki pravijo, kako je kajenje škodljivo, mnogi strastni kadilci pokadijo tudi do sto cigaret na dan. Ta dva Američana, Jim Puron in Mike Papa, pa sta res nenasitna kadilca. Kar po 27 cigar sta si stlačila v usta in jih pokadila. Imeti morata res železna pljuča, čeprav sta poskusila samo enkrat, da bi dosegla svojevrsten rekord.

GNEČA V AVTOMOBILU — Mladi hočejo večkrat dokazati stvari, ki so skoraj nemogoče. Tokrat so hoteli poskusiti, koliko ljudi lahko pelje nemški avto Volkswagen. V notranjost avta, na njegovo streho, motor in prtljažnik se je spravilo kar 100 oseb. Seveda je bil avto ustavljen, ker je vprašanje, če bi se obdržali na strehi, če bi avto zapeljal le nekaj sto metrov. Razumljivo je, da je bil po tem poskusu avto skoraj uničen.

SKRBNICA

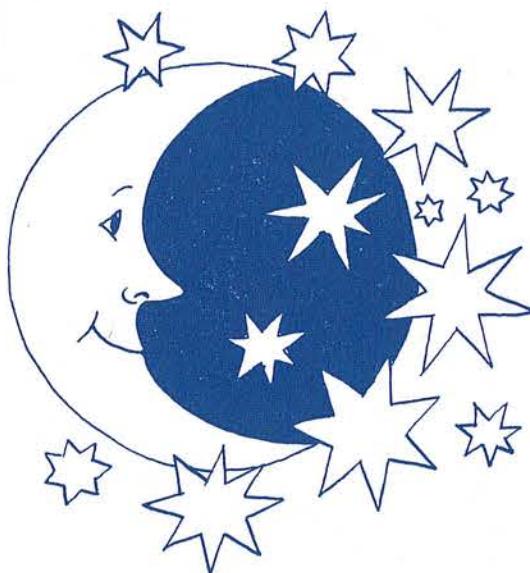
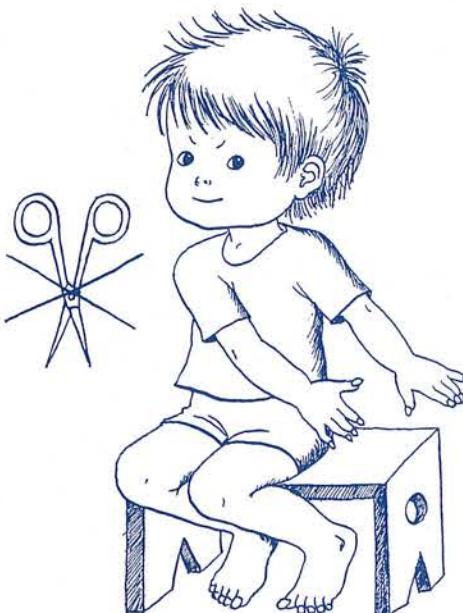
Njega dni je zlat komet
zvezde sklical na posvet:
»Majhnih zvezd nihče ne vodi,
luna nam skrbnica bodi!

Dasi rada se spreminja,
je sposobna gospodinja.
Naj skrbi za stenj in olje,
da žarele bomo bolje,

v mraku nas prižiga jasne,
zgodaj zjutraj spet pogasne!«
Starka luna je sprejela,
da za zvezde bo skrbela.

Zdaj pozimi in poleti
z zvezdami na zemljo sveti;
ni na nebu je v nočeh,
ko pri soncu je v gosteh.

Meta Rainer

NOHTI

Gregec škarij
se hudo boji,
nohtov rezati
si ne pusti
in zato
posebno na nogah
so bili že dolgi,
da je strah!

Pa so rasli, rasli
kar naprej,
čeveljčke
prebodli že,
ojej,
praskali in grebli
so po tleh,
to biló pa
nekaj je za sme!

Kralj Rjovislav je strašna zver,
nihče se z njim ne šali,
na glavi zlato krono ima —
pa saj je kralj živali!

Kralj Rjovislav, ta levja zver,
pa je navadna reva,
vse dneve in še vse noči
predremlje le, sameva...

Na postelji ves dan čepi,
kjer sicer spi naš poba,
še rjoveti noče nič
ta mevža, ta lenoba...

Kralj Rjovislav najbrž sploh ni
nič krvoločna mačka:
pomôli v žrelo mu glavó —
ne vgrizne, ker je — igračka...

Kdor ne verjame, v trebuh naj
ga zbode — on ne rjuje,
ne krvaví, iz njega le
se — žaganje usuje...

Kralj Rjovislav

JUNAKI

Strašna vest le za junake:
za vasjo je pet volkov,
pa bi radi fantiče take,
ki bi šli z menoj na lov.

Kam pa, kam, saj že bezite
česa neki vas je strah?
Kar pri meni ostanite,
kaj obšlo vas je na mah?

Saj vse skupaj je le šala,
ki mi padla je na um,
da še mama bi spoznala,
kakšen res je vaš pogum.

Vojan Tihomir Arhar

Kramljanje o zvonovih

»Žive kličem, mrtve objokujem, bliške lomim« - Schiller: Pesem o zvonu.

Zvonovi sodijo med zelo stara glasbila. Njihova pradomovina je Mala Azija. Pojavili so se kmalu potem, ko se je človek navdil obdelovati kovine.

Zvono vlivajo najpogosteje iz brona, včasih pa tudi iz medenine in jekla. Poznamo celo srebrne, zlate in steklene zvono.

Velikost zvonov je lahko kaj različna. Najmanjši zvončki so cingljajoči kraguljčki. V palačah cesarjev, kraljev in druge imenitne gospode so krasili živobarvne čepice dvornih burkačev. S svetlimi kraguljčki so opremljeni tudi iskri konjički, ki hite s sanimi preko zasnežene pokrajine.

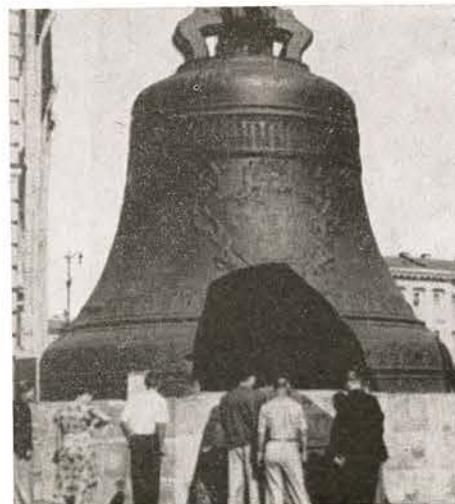
V času pouka odmerja ure električni šolski zvonec; če pa gremo v počitnicah na izlet v planine, slišimo na gorskih pašnikih prijetno potrkavanje kravjih zvoncev.

Pravi zvoni visijo v visokih zvonikih romanskih, gotskih, renesančnih, baročnih in modernih cerkva. Mogočne zvono imajo v katedralah velikih mest npr. v Rimu, Milanu in Parizu, pa tudi v Moskvi in Pekingu. Pariški zvon »Savoyard« brni udarjen skoraj 10 minut in ga je slišati 40 kilometrov daleč. To je pa več kot znaša zračna razdalja od Trsta do Gorice!

Največji zvon na svetu je moskovski »Car Kolokol«, ki je tako velik, da bi lahko služil kot garaža za manjši osebni avtomobil. Visok skoraj 6 ima spodaj v premeru dobrih 7 metrov, tehta pa blizu 220 ton, torej toliko kot srednjevelika lokomotiva. Z drugimi besedami: to je tudi skupna teža okoli 6000 šolarjev in šolark starih okoli 12

let. Zanimivo je dejstvo, da tega zvona še nihče ni slišal. Ko so ga pred 240 leti vleklji v zvonik, se je zgodila nesreča. Zgrmel je na tla, pri čemer se mu je odkrnil precejšen kos. Zdaj stoji v Kremlju na velikem podstavku, kjer je na ogled vsakomur, kdor pride v Moskvo.

Zaradi mogočnega in predirnega glasu je preprosto ljudstvo zvonovom pripisovalo nadnaravnmo moč. Bilo je prepričano, da glasno zvonenje odganja zle duhove, varuje polja in vinograde pred točo in ognjeno strelo ter podobno. Vedno pa so bili zvoni zelo prikladno sredstvo za signalizacijo. Z zvonenjem zvonošči danes marsicijo.

»Car Kolokol«

kje oznanjajo, da je izbruhnil nevaren požar, da grozi povodenj, da je začela oziroma končala vojna itd.

Zvonovi lahko pojejo veličastno, vznemirljivo, veselo in tožeče. Najbolj žalosten zvon je navček, ki oznanja, da je nekdo umrl. Poseben način zvonenja zvonov je potrkavanje, s katerim po vaseh v cerkvah oznanjajo nekatere velike praznike.

Veliki skupini zvonov, na katere igramo s pomočjo ustrezne klaviature, pravimo zvonovje. Sestavlja ga od 25 do 70 ali še

več zvonov od najmanjšega do največjega. Zvonovja imajo zlasti v nekaterih deželah Zahodne Evrope npr. na Nizozemskem v Belgiji, v Franciji in Angliji, pa tudi v Nemčiji, v Avstriji ter v Združenih državah Amerike. Ameriška zvonovja, ki so jih zgradili pri raznih glasbenih visokih šolah, so izredno blagoglasna. Bodoči umetniki igranja na zvonovja se šolajo v posebnih šolah. In kaj je lepšega kot poslušati ob polni lunih eno izmed Beethovnovih sonat, ki jo spokojno igra umetnik kar na 73 zvonov...

Ivan Furlanič - Mario Šusteršič

Smučarski tek

Smučanje ima vedno več privržencev. Mislimo predvsem na alpsko smučanje, kar potrebuje množični obisk vsakoletnih tečajev, ki jih prireja Slovensko planinsko društvo v Trstu. Tudi število nedeljskih izletnikov na belih poljanah nezadržno raste. Ni pa tako glede smučarskega teka. Sedaj, ko je zima že potrka na duri in so vrhovi pobjavljeni s snežno odejo, ne bo odveč, če v tej številki nekaj več napišemo o smučarskem teku.

Smučarski tek je tipična nordijska disciplina, ena najbolj klasičnih. Po drugi strani doživljata hoja in tek s smučmi v zadnjih letih velik razmah po vsem svetu, še posebej v alpskem. Hoja in tek imata svoje specifične značilnosti. S pešačenjem si pridobimo potrebno vzdržljivost, ki je primerna za vse starostne dobe. Ko pridobimo dodatne izkušnje, predvsem tehniko, pride v poštev pravi tek, ko bomo sposobni preteči tudi daljše razdalje.

Hoja in tek s smučmi sta med najbolj zdravimi športnimi panogami. Gibamo se

na svežem, čistem zraku, daleč od mestnega hrupa in v primerni temperaturi, ki nas še dodatno utrjuje. Izdatni gibi z rokami in nogami omogočajo izredno dobro prekravitev, zato smučarski tek zelo ugodno vpliva na zdravje in odpornost telesa. V nasprotju z vrvežem ob žičnicah, kjer je treba čakati na dolge vrste, deluje smučarski tek še bolj sprostilno, saj so tekaške proge speljane po tihih, neodkritih kotičkih zimske pokrajine.

Oprema za hojo s smučmi in za smučarski tek, v primerjavi z alpskim smučanjem, ni tako zahtevna in zato tudi nepričerni cenejša. Poleg tega bomo še prihranili pri dnevni karti za žičnice, ki se jih pri smučarskem teku ne poslužujemo, saj se moramo zanesti le na lastne roke in noge. Prednost smučarskega teka je tudi v tem, da so možnosti poškodb in zlomov zelo majhne. Če torej na koncu potegnemo črto, je prednost smučarskega teka prva v vsem. Torej nam ne preostaja drugega, kot da tudi mi postanemo zvesti pristaši te športne nordijske discipline.

Obrekovalka

(PO BOLGARSKI LJUDSKI PRIPOVEDKI)

V neki daljni, vzhodni deželi je živila žena, ki je preživljala svoje dneve v obrekovanju svojih sosedov. Izmišljala si je — zdaj o tem, zdaj o drugem sosedu — razne neresnice pripetljaje. Nemara niti ni hotala komu namenoma škodovati, ker je svoje izmišljotine vedno začenjala z besedami: »Ne vem, ali je to resnično...« ali: »To je skrivnost, ohranite jo zase!« Pa vendarle je o svojih sosedih pripovedovala dogode, ki so bili neresnični.

Naposled jo je neki moški, ki ga je najhuje obrekovala, tožil. Sodnik, ki je bil zelo moder mož, jo je pozval pred sodišče in ji povedal, česa jo tožnik dolži. Ženska se je skušala obraniti: »Nisem imela namena žaliti ga. Jaz sem to zaupala svojemu sosedu kot skrivnost. Naposled nissem niti trdila, da je to resnično. Povedala sem sosedu, da mi je bil to zaupal nekdo drug. Sicer pa se kesam in — vzamem svoje besede nazaj.«

»Ne glede na to, ali ti je to povedal kdo drug ali si si to izmisnila ti sama, tožniku si ukradla čast in poštenje!« jo je zavrnil sodnik. »Za žalitev, ki si jo prizadejala časti tožnika, bi te lahko pahnili v zapor. Namesto zaporne kaznil pa boš morala izpolniti dve nalogi.«

Nato ji je izročil bisago, napolnjeno s perjem, in ji velel:

»Odnesi to bisago v mestno okolico, odpri bisago in izsuj perje, da ga bo veter raznesel na vse strani! Jutri mi prinesi prazno bisago! To je tvoja prva naloga.«

Ženska je vzela bisago in jo odnesla na polje. Med potjo se je, kadar koli je koga srečala, blagrovala: »Kakšno lahko opravilo mi je naložil sodnik! Nič ni lažje kot nositi perje. Ko bom prišla iz mesta na polje, bo namesto mene izpolnil nalog — veter. Če bi mi bil ukazal nositi kamenje... To bi bilo zares težko opravilo! Tako pa nič lažjega kot to!«

Prišla je na polje, odprla bisago in izsula perje, da ga je veter raznesel na vse konce in kraje. Ženska se je na ves glas krohotala. Bilo ji je pač na vso moč prijetno, da je namesto nje izpolnil nalogu veter.

Prihodnji dan je prinesla sodniku prazno bisago in se pohvalila:

»Evo, vaš prvi ukaz sem izpolnila!«

Sodnik je pregledal bisago in se prepričal, da ni v njej perja. Pohvalil jo je:

»Zares, prvo nalogu si uspešno izpolnila. Zdaj vzemi to bisago in pojdi spet na polje! Zberi vse perje, ki ga je veter včeraj raznesel in ga zbasí v bisago, nato mi prinesi bisago, napolnjeno s perjem, nazaj! To je tvoja druga naloga.«

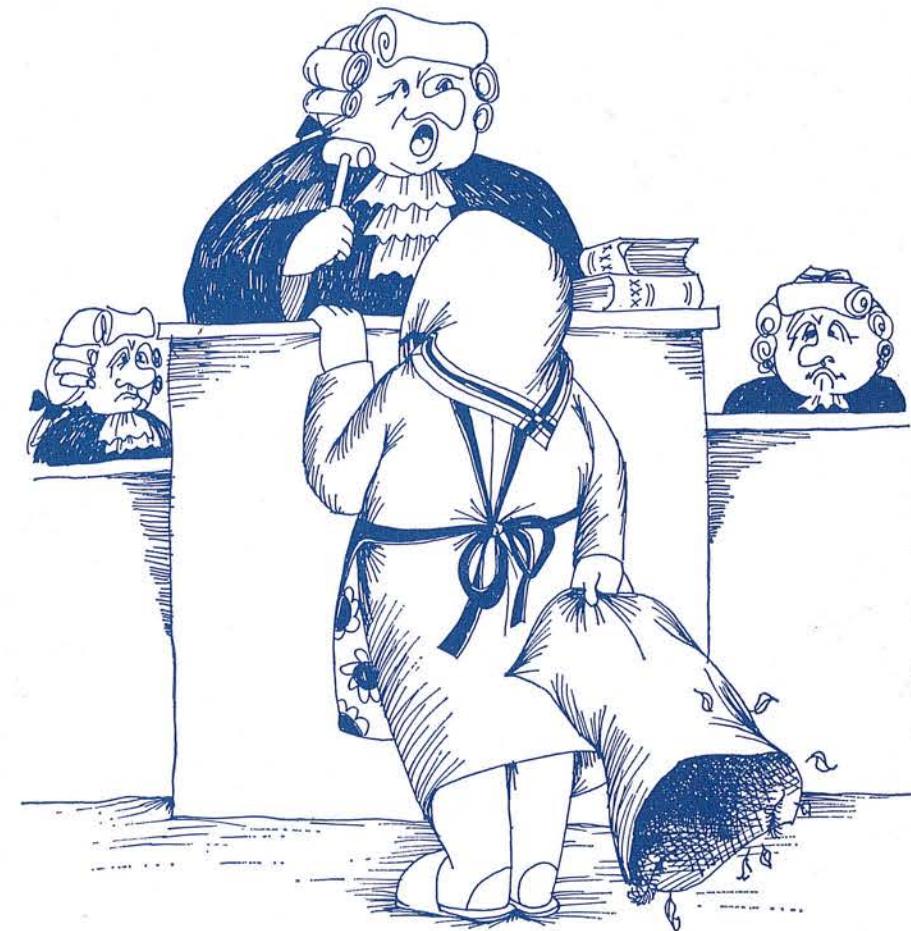
»Bog pomagaj, modri sodnik, kako naj takšno nalogu izpolnim?!« je vzkliknila ženska. »Perje se je razstrelalo na vse konce in kraje. Ali bom sploh lahko našla še kakšno peresce? Te druge naloge prav zares ne morem izpolniti!«

Sodnik jo je ostro pogledal in jo s strogim glasom ukoril:

»Tvoje izmišljotine o tvojih sosedih so podobne perju. Lahko je izreči takšne ali drugačne izmišljotine o svojem bližnjem, a tudi te se, enako kakor perje, ne morejo več zbrati. Ti

lahko rečeš: 'Vzamem svoje besede nazaj!', vendar pa tega ne moreš storiti. To je nemogoče. Zato se v prihodnje, preden zineš kakšno izmišljotino, kakšno neresnico, najprej vprašaj: 'Ali je to resnica?'. Potem pa se, preden komu kaj zaupaš, znova vprašaj: 'Ali je to, kar delam, dobro, ali ne bom komu ukradla časti in poštenja?'!«

Ženska se je, osramočena, vrnila domov. Sodnikova naloga jo je ozdravila. Poslej je ni namreč nihče več slišal, da bi bila o sosedih trošila kakšne izmišljotine in laži.

OB MEDNARODNEM LETU OTROKA

Lojze Abram

Prijetna prireditev

Kakšen živ žav! Nič koliko otrok se je pred dvema tednoma zbral na odru Kultурnega doma, kjer so s kratkimi, prijetnimi prizorčki in veselo pesmijo zaključili dvoletenske prireditve ob Mednarodnem letu otroka, ki jih je pripravilo Slovensko karitativno društvo — SLOKAD. Z raznimi dobrimi deli, s slikarskimi ex tempore in natečaji o najboljših spisih, so se otroci vživeli v ta svoj praznik in obenem budili zanimanje pri odraslih za pravice, ki jih imajo otroci po vsem svetu.

Otroci so bili v tem letu v središču razmišljanja med odraslimi, ki se morajo zavestati, da predstavlja prav otrok bodočnost za človeštvo. Glavni namen prirediteljev je bil, da bi odrasli posvetili več pozornosti otrokom, skrbeli zanje, jim omogočali zdravo rast, izobrazbo in predvsem ljubezen.

V skladu z načeli, ki jih vsebuje listina o pravicah otroka, so prireditelji pripravili kratke prikupne prizorčke, v katerih so nastopali sami otroci in prikazali odraslim, kar se otroku v vsakdanjem življenju ne sme dogajati. Nastopile so skupine iz Nabrežine, Boršta, Rojana, z Repentabro, Bavorice, Sv. Ivana, Trebč, s Kolonkovca in Proseka-Kontovela. Posamezne prizorčke pa so s primernimi pescimi povezovali otroški pevski zbori iz Križa, z Opčin in iz Mačkolj.

Bila je res prijetna prireditev, v kateri je prevladovala otroška iskrenost, spoščenost in igrivost. Na koncu je vse prisotne razveselil še prihod Miklavža, ki je obdaril nastopajoče skupine in nagradil posamezne zmagovalce natečajev o najboljšem spisu in najlepši risbi.

Dušan Jelinčič

Pojdimo na smučanje

Prvi mraz, ki je nastopal pred kratkim, nas je verjetno le hotel spomniti, da se zima bliža z naglimi koraki. Nanjo se moramo torej pripraviti, topleje se moramo obleči, doma, v šoli ali na delu moramo prižgati peči, sicer nas bo tresel mraz. Vendar zima pomeni v višjih legah in gorah tudi sneg, ki ga lahko na več načinov izkoristimo. Tu mislimo predvsem na smučanje, na sankanje, kepanje, postavljanje snežaka in drugo. Za smučanje je treba imeti seveda posebno opremo, od smučk do primerne nepremočljive obleke, in znati je treba tudi... smučati. Kako se lahko naučimo?

Razna planinska, športna ali smučarska društva prirejajo vsako leto smučarske tečaje, ki trajajo več nedelj. Na tečajih se kar dobro naučiš »drsanja« po snegu.

Društvo, ki že vrsto let prireja take smučarske tečaje, je Slovensko planinsko dru-

štvo v Trstu. Tudi letos je priredilo tečaj, in sicer v Ravasclettu oziroma na Zoncolanu. Trajal bo pet nedelj, dve v decembru in tri nedelje v januarju; v tečaj se je vpisalo skoraj 150 mladih, od začetnikov pa do takih, ki smučajo še kar dobro. Ti tečajniki se bodo potem razdelili po skupinah glede na njihovo smučarsko znanje in vadili po dve uri na nedeljo. Ves preostali dan pa bodo lahko smučali sami in tako preizkušali pridobljeno znanje. V tečaj se je vpisalo skoraj 40 otrok pod devetim letom starosti, večina teh spada med začetnike. Na koncu tečaja smučarski učitelji »ocenjujejo« pridobljeno znanje novih smučarjev in na podlagi tega delijo zlate in srebrne zvezdice, od ene srebrne zvezdice, pa do največ treh zlatih zvezdic, odvisno od znanja.

Ko se torej tako ali drugače naučiš smučati, se lahko udeležiš raznih avtobusnih smučarskih izletov, ki jih pozimi naša

društva prirejajo ničkoliko, lahko pa se s starši ali prijatelji kar z avtomobilom počaš na najbližja smučišča, tako v deželi Furlaniji-Julijski krajini kot v Sloveniji. V naši deželi je mnogo lepih smučišč z lahkim in težjimi progami. Tu bi omenili pred-

vsem Ravasletto z Zoncolonom, Trbiž, Nevejsko sedlo, v Avstriji Mokrine, v Sloveniji pa Kalič, ki je nam najbližji, nato Krvavec, Vogel, Koblo, Kranjsko goro in še druga smučišča. Le izbrati je treba. Srečno smučanje, sankanje ali pa kepanje!

Berta Golob

Ilustr.: Leon Koporc

Našminkana

Pred vojno so bile našminkane samo nekatere mestne gospe. Zanesljivo vem, da se v naši vasi ni lepotičila nobena ženska. Vsaka je imela lase spletene v kite in spete v figo. Vse kmečke mame so nosile ruto, pa če je bila vročina še hujša. Čez teden so imele zavezane na mózo, to je z vozлом na tilniku, ob nedeljah pa so jih zavezale tako, da so pod brado oblikovale majhno pentljo. Nedeljske rute so imele polno zlatih nit in so se svetile.

Nobenega pojma nisem imela, kaj je to lepotičenje, toda šminkala sem se že v prvem razredu. Kadar sem kje staknila rdeči krep papir, sem ga na poti v šolo najprej oslinila, da je postal vlažen, nato sem si z njim nadrgnila ustnice. Upam, da so bile zares rdeče. Tako sem se lepa počasi pomikala proti šoli; preden sem s polja zavila na cesto, pa sem poslinila roko in si z ustnic izmila rdečo barvo.

Domov grede se nisem nikoli šminkala, najbrž zato, ker sem bila lačna in ker se mi v šoli ni preveč dobro godilo. Bila pa sem vsa vzne-mirjena, kadar sem srečala kako

žensko, ki je dišala po parfumu. Brez pomisleka sem spremenila smer in ji dolgo sledila. Opajal me je dišeči vonj in jaz sem se mu prepuščala.

novosti na
knjižni
polici

Marij Čuk

Narisanke za najmlajše

Najbrž ste že večkrat prišli navzkriž z mlajšim bratcem ali sestrico, ko sta hotela stikati po vaših knjigah. Verjetno ste se tudi jesili, kajti taki pobalini dobro knjigo kar potrgajo, namesto da bi jo brali. No, da ohranite mir v družini, svetujte mami, naj bratu ali sestrici kupi narisanko Marjana Mančka »BRUNDO SKAČE«. Ko bodo najmlajši listali po knjigi, se bodo srečali s priljubljenim živalskim svetom in sledili dogodivščinam srboritega medveda, ki nagaaja svojim sovrašnikom- miški, muci, veverici, lisici, volku, itd.

Za vas, starejše, ki imate več soli v glavi, pa sem izbral zadnjo Kurirčkovo torbico, ki prinaša na domove pridnih učencev tri lepe zgodbe in eno narisanko. Poleg urjenja možgan in branja boste lahko tako tudi barvali in se izučili v tej spretnosti. Posebno privlačna je zgodba Karla Grabejška o »TONIJEVEM PARTIZANU«. Gre za svojevrstnega partizana, ki ljubi svobodo in gozd. Več pa vam seveda ne morem razkriti, skrivnost boste razvozali v Tržaški knjigarni, iz katere boste stopali s Kurirčkovo torbico pod pazduho. Pa še nekaj na uho: ne pozabite na zgodbico »O MEDVEDKU IN DEČKU« Leopolda Suhodolčana.

Pa vesele praznike vsem.

Janez Bitenc

ZIMSKA

S si-vih obla-kov na dol in breg, pa-da, pa-du be-li sneg, sneg.
V lo-pih ko-zu-ščikih in na sa-neh malčki dr-se po be-lih tleh, tleh.
V bre-gu za hi-so sne-žak slo-ji mal-ike gle-da go-vo-ri ri.
Pa-daj, le pa — daj be-li sneg, da bo na bre-gu vrisk in smeh, smeh.

Neža Maurer

Ilustr.: Bine Rogelj

Pajek prede srečo
v mojem kotu.
Ves dan prede srečo,
vso noč prede srečo —
sreča je podobna plotu:
luknjice ima.
Skozi nje se vidi
koščke belega zidu
in veliki, črni pajek,
ki mi prede srečo.

Naj le prede,
naj le sprede
mrežo čez ves kot!
Nisem muha,
ne mušica —
po tleh gre moja pot.

PAJEK

KRUH

Kruh je naša vsakdanja hrana. Jemo ga pri zajtrku, malici, kosišu in večerji. Kruh delamo iz pšenične moke. Moko pa dobimo iz pšeničnih zrn. Kmet ima pri tem veliko dela. Najprej orje njivo, nato poseje pšenico. Ko pšenica dozori, jo požanje, nato jo zmlati in zrnje pelje v mlin. V mlinu pšenico zmeljejo v moko. Iz te moke delamo kruh. Pred leti so kruh pekli doma v velikih pečeh na drva. Danes pa kupujemo kruh v pekarni. Doma pečemo le potice in pince.

Po svetu je še mnogo otrok, ki so lačni. Mi smo pa presiti in zato bi morali večkrat pomisliti na te revne otroke. Ker jim ne moremo pomagati, moramo vsaj skrbeti, da kruha ne mečemo v smeti, raje ga nadrobimo pticam.

Učenci
3. r. OŠ »Josip Ribičič«
SV. JAKOB

Pa bo že treba pogledati v koš za smeti!
MOJA ŽELVA

Doma imam želvo po imenu Skippy. Moja želva je zelo velika. Na desni strani ima odkrušen oklep. Našel sem jo pred štirimi leti, ko se je sprehajala po našem dvorišču. Od takrat je ostala za vedno pri nas. Večkrat mi nagaja, kajti rada se skrije in čaka, da bi jo jaz poiskal. Nekoč se je prav tako skrila in jaz sem jo z užitkom pričel iskati, toda nisem je našel. Iskal sem jo in iskal, a vse zaman. Želve nisem našel nikjer. Minili so že štirje dnevi in vsak dan sem bil bolj žalosten. Zaman sem stikal za rožami in vazami cvetic. Nekoga jutra pa me je čakalo presenečenje. Na dvorišču je bila spet moja Skippy. Zelo sem bil vesel, da se je vrnila. Sedaj pa bo kmalu zima in moja želva si je že poiskala prostor, kjer bo prezimila. Prebudila se bo kmaj spomladbi.

Marjan Peric
5. r. OŠ »Virgil Šček«
NABREŽINA

**Do pomladbi si torej brez skrbi, da je ne
bo nihče »posvojil«, oprosti, hotela sem na-
pisati — našel!**

MOJ KANARČEK

Pred letom dni sem za rojstni dan dobil od staršev lepega rumenega kanarčka. Dal sem mu ime Kleo. Že naslednji dan je začel kanarček navsezgodaj prepevati in vsi smo se veseli prebudili. Vsak dan vstanem zgodaj zjutraj in kanarčku očistim kletko. Nato mu dam jesti v majhno posodico. Tudi vodo mu menjam. Kanarček me ves vesel gleda, v zahvalo pa mi lepo zapoje. Moj kanarček Kleo je zelo lep in jaz ga imam zelo rad.

Andrej Peric
2. r. OŠ »Virgil Šček«
NABREŽINA

Imaš pa res praktično budilko!

Štefan Legiša

2. r. OŠ »Dragotin Kette« - SV. FRANČIŠEK

KAKO SEM PREŽIVEL NEDELJO

Ob nedeljah ni pouka, a vsaka nedelja je zame nekaj posebnega. Včeraj sem jo preživel takole. Zjutraj ob deseti uri sem se odpravil v Bazovico v cerkev, potem sem šel s prijatelji še v Slomškov dom. Bilo nas je približno dvajset in pisali smo spis o mednarodnem letu otroka. Popoldan sem šel gledat nogometno tekmo v Dolino, kjer sta igrali ekipi Breg in Libertas. Žal se je tekma končala brez zadetka. Ko sem se vrnil domov, je prišla k meni sestrična Andreana. Nedeljo sem preživel zelo lepo.

David Ota
4. r. OŠ »K.D. Kajuh«
GRÖPADA

NA MARSU SI BOM POSTAVIL HIŠO

Šele deset let sem star, pa imam že laboratorij. V laboratoriju imam raketo, že pred enim mesecem sem jo naredil, in z njo bom odletel na Mars. Tudi hišo si bom tam postavil. Najbrž ste radovedni, zakaj grem na Mars. Grem na Mars, ker hočem zbežati proč od mojih staršev, ki me vedno priganjajo: »Nauči se italijanščine, beri dosti slovenščine, pojdi se prijaviti za nemščino!« Zato bom šel čez dve uri v raketo.

dopisnice? Kaj še čakate! Pohititi morate, sicer bo prepozno. In vso srečo vam želim!

Blížajo se božični in novoletni prazniki in z njimi tudi počitnice. Želim vam, da bi jih srečno preživel v miru in veselju v krogu svojih dragih. Obenem vam izrekam topla voščila za prijetno praznovanje in mnogo daril pod okrašeno jelko.

Iskreno voščim tudi vašim staršem, učiteljem in vzgojiteljem, vsem Galebovim sodelavcem, predvsem zdravju, zadovoljstva in mnogo uspehov v prihodnjem letu 1980.

UREDNIK

Naglo se bliža dan nagradnega žrebanja z lepimi in koristnimi darili. Že v prejšnji številki sem napovedal, da bo žrebanje v petek 21. tega meseca na osnovni šoli »Primož Trubar« v Bazovici. Ste že odposlali

Zdaj bom šel spati, in ko bom vstal, bom šel na Mars.

Pravkar sem pristal na Marsu. Radoveden sem, kaj bom našel zunaj. Zajamem samo in grem počasi iz rakete. Stopim na Mars in veselo zaživžgam, ker mislim, da sem prvo živo bitje na Marsu. Nato pa zaslišim krik in ves moj ponos izgine. Pogledam naokoli in vidim nekakšna bitja, ki imajo šest nog, na vsaki nogi pa šest prstov. Tiste živali me zgrabijo in me peljejo pred svojega poglavarja. Ta me vpraša, kaj hočem. Povem mu, da hočem živeti na Marsu. Poglavar mi pove, da smem živeti na Marsu, le če sem star deset let in stodvajset dni, potem napravi nekaj računov in mi reče, da lahko za zmeraj ostanem na Marsu. Jaz veselo zakričim in začnem zidati hišo. Še danes živim na Marsu in star sem že dvajset let.

Andrej Spacal
5. r. OŠ »F. Bevk«
OPČINE

Koliko marsovštine in podobnih marsovskih reči si se moral pa tam naučiti?

Napisala sem lepo pesmico in župan mi je podelil nagrado. Izbrati pa sem morala sama: ali denar ali potovanje na Mars. Jaz sem raje izbrala potovanje na Mars. Raketa in vse potrebno je bilo že pripravljeno. Ko sem se dvignila, me je mama jokajoče pozdravila. Začelo se je moje nenavadno potovanje. Videla sem na milijarde zvezd.

Raketa je letela strašno hitro. Med potjo se je razdelila. Sprednji del, kjer sem bila jaz, je letel naprej, rep pa se je izgubil ne-

kje v vesolju. Ko sem prispeala, so me že čakali Marsovci. Sprejeli so me zelo lepo. Najmlajšemu izmed njih je bilo ime Ki-lin, najstarejšemu, ki je bil tudi poglavar, pa Ko-lon. Jaz sem imela kisik samo za eno uro, oni pa so mi ga dali za celo leto. Ko sem bila tam pet dni, sem se že privadila vsem njihovim običajem in navadam.

Tam se je najprej slaščico, potem pa juho in ostalo. Sklenila sem, da bom kar ostala in si zgradila hišo — in že je bilo vse strojeno. Potem sem mislila, kako lepo bi bilo, ko bi na počitnice povabila tudi mojo družino. In že so bili vsi pri meni... Potem me je mama zbudila.

Valentina Hrovatin
5. r. OŠ »F. Bevk«
OPČINE

Še dobro, da te ni sbudila pred kosilon! Slaščico bi bilo pač škoda pustiti!

JESEN

Zgodaj zjutraj jesen se prebudi, lističi zaspali se ziblejo in zehajo. Vetrček nagaja, deklica pa poje ringa-ringa-raja. Oblaki temni zgrinjajo se nad vasjo za njimi megle sive že gredo. Sonce se hitro skrije in nič veselo več ne sije.

Tanja Benčina
4. r. OŠ »F. Bevk«
OPČINE

BABICA MI JE PRIPOVEDOVALA

Nekoč je bil Trst majhno mesto. Od Sv. Ivana do Portico so se razprostirale njive in vinogradi. Potok Ključ je tekel izpod Katinarne po Via Giulia. Ta potok je tekel po površini, na njem so bili trije mostovi. V Boschetu je raslo visoko drevje. Sedaj pa ga ni več, ker so ga ljudje posekali za kurjavo. Pri cerkvi je bil velik travnik, ki je segal od gostilne do postajališča tramvajev. Imenovali so ga Vala. Na tem travniku so prirejali veselice, plese, igre in kres. Žene iz bližnjih vasi so prihajale v mesto prodajat mleko in prat perilo. Tudi možje so hodili peš na delo. Otroci so hodili v šolo

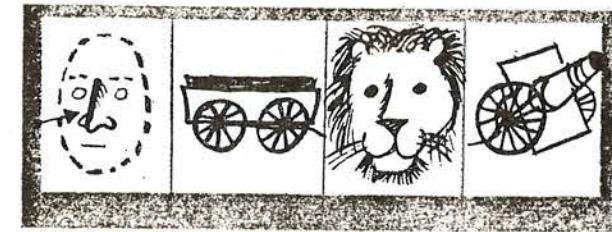
zjutraj in popoldan. Njihovi zvezki so bile tablice. Na tablice so pisali s kredo. Slovenska osnovna šola pri Sv. Ivanu je bila nasproti Narodnega doma. Takrat še niso poznali električne, zato so tramvaje vlekli konji. Bogati so se vozili v kočijah, revni pa so hodili kar peš. Danes še vidimo staro cerkvico, terezijanski vodovod, Narodni dom, nekaj gostiln in nekaj starih hiš.

Maša Bandelj
3. r. OŠ »O. Župančič«
SV. IVAN

Skrbno babico imaš. Čestitam njej in tebi, ki si pričovali tudi skrbno zapisala.

SLIKOVNA UGANKA

Poišči prave besede za vse, kar je narisano. Če vsaki besedi izpustiš zadnjo črko, dobis ime velikega praznika, ki ga vsi pričakujemo in se ga veselimo.

RAČUNSKA KRIŽANKA

Reši račune in vnesi besede v prazna polja tako, da se bodo med seboj ujemale. Nekaj črk je že vpisanih, da bo rešitev lažja.

Poisci ustrezenje besede za vse, kar je narisano. Besede vnesite v prazna polja tako, da se bodo med seboj ujemale.

Angelček

PLATNICO
UPOGNI PO
ČRTKANI ČRTI
IN IZREŽI
ANGELČKA

Rešitve ugank pošljite čimprej na uredništvo Galeba; Lojze Abram, Ulica G. Amendola 12 - 34134 Trst

REŠITVE UGANK IZ DRUGE ŠTEVILKE

MAGIČNI KVADRAT - Vodoravno in navpično: 1. galeb, 2. Atena, 3. levak, 4. enake, 5. baker.

KAKO SE OGLAŠAO ŽIVALI - Razpored živalskih glasov je sledeč: brenči, skovika, gaga, sika, žvižga, meketa, muka, kokodaka, rjove, mijavka, brunda, cvili, riga, bleja, laja, trobi, renči, čivka, reglja, kikirika.

SLIKOVNA KRIŽANKA - Vodoravno: 3. zob, 4. vlak, 6. slon, 8. prstan, 10. želod, 11. valj, 12. top. Navpično: 1. goba, 2. čoln, 3. zvon, 5. drevo, 6. stol, 7. ladja, 9. slap.

REŠITVE SO POSLALI: Igor Civardi, 5. r. OŠ »Bazoviški junaki« - ROJAN. Rado Racman, Mirjam Klemše, 2. b r. SŠ »S. Ciril in Metod« - SV. IVAN. David Glavina, 2. r. OŠ DOMJO. Sonja Bezin, 3. r. SŠ »F. Levstik« - KRIŽ. Dimitrij Carli, 4. r. OŠ »P. Tomažič - TREBČE. Anita Ražem, 3. r. OŠ PESEK. Nataša Bizjak, 5. r. OŠ »A. Gradnik« - REPENTABOR. Patricija Čuk, Marvida Čuk, 4. in 5. r. OŠ »O. Župančič« - SV. IVAN. Vera Tomsič, Valter Devetak, David Černic, Bogdan Grilj, Robert Čaudek, Barbara Luvisutti, Aljoša Kuzmin, Katerina Kovic, Dimitrij Florenin, Damjana Devetak, 3. in 5. r. OŠ SOVODNJE OB SOČI. Katja Sfiligoj, Michele Valentincič, Adrijana Furlan, 3. r. OŠ PEVMA. Martina Štrain, 5. r. OŠ »I. Trinko Zamejski« - RICMANJE. Ljuba Leghissa, Agata Kuhar, 3. in 4. r. OŠ SV. JAKOB. David Ota, 4. r. OŠ »K. Destovnik Kajuh« - GROPADA. Andrej Peric, Edvin Gruden, Marjan Peric, 2. in 5. r. OŠ »V. Šček« - NABREŽINA. Lilijana Bezin, 3. r. OŠ »A. Sirk« - KRIŽ. Karen Marzolo, Massimo Savi, Mauro Benci, 5. r. OŠ »F. Milčinski« - KATINARA. Cinzia Quagliatini, Jožef Milone, Romina Zobec, Solidea Savi, Danilo Pahor, Dorotea Cailusa, Valentina Fakin, Štefan Leghissa, Marta Klinc, Igor Devetak, Franko Tonchella, Nataša Gregori, Ervin Starc, Irena Valenta, Andra Naubauer, Uliks Bravar, Emilia Torroni, Alessandro Santonocito, Denis Švab, Betty Oberdank, Pavel Lippolis, Kristjan Jakominič, Maksim Clemente, Sabrina Zezlina, Igor Ursich, Jadranka Čulav, Klavdija Štobelj, 2., 3., 4. in 5. r. OŠ »D. Kette« - SV. FRANČIŠEK. Aleksander Bogatec, 3. r. OŠ »K. Štrekelj« - SESLJAN. Romina Zobec, 2. r. OŠ »D. Kette« - SV. FRANČIŠČEK. Andrej Peric, 2. r. OŠ »V. Šček« - NABREŽINA. David Černic, 3. r. OŠ SOVODNJE OB SOČI. Katja Sfiligoj, 3. r. OŠ PEVMA. men Matkovič, 5. r. OŠ »F. Venturini« - BOLJUNEC. Sandra Poljšak, 1. r. OŠ BARKOVLJE.

NAGRADA DOBIJO: Aleksander Bogatec, 3. r. OŠ »K. Štrekelj« - SESLJAN. Romina Zobec, 2. r. OŠ »D. Kette« - SV. FRANČIŠČEK. Andrej Peric, 2. r. OŠ »V. Šček« - NABREŽINA. David Černic, 3. r. OŠ SOVODNJE OB SOČI. Katja Sfiligoj, 3. r. OŠ PEVMA.

CENA 700 LIR - NAROČNINA 4000 LIR